28ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7541 9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 Février 1911 28me année N. 7541

ՑԵՐ ՍԻ ՑՆՈՐԻՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ԶԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Գ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Գալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթը

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتيازى قره‌كين بويادجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ծոյլ կամ խորհելու և յղանալու անընդունակ միտքերու համար ոՐոնք, իրենց ու իրենց ընկերցողնեՐուն դժբախտութենէն, ասիպուած են անպատճառ բան մը դտնել գրելու, դիւրին մէկոյ մը կայ օձիքնին ազատելու. այն է՝ արդէն ի լոյս եՐած և յաջողապէս գործածուած դաՐափար մը կամ մտածում մը առնել, անամչի խօսքերով ընդլայնել, թերթին արտօնատիրոյ պահանջած ծաւալին հասցնել և հրամցնել ընթերցողներուն՝ որոնք, արդէն չատոյց վարժուած այդ կերակուրին, ամենայն հաճութեամբ կը ճաշակեն զայն, առանց մտային ամենափոքր յոգնութիւն մը զգալու։

Այս տեսակ առձեռն պատրաստ ի լոյս մըն է սա վարկածը որ ոտքին քանի մը անգամ մէկտեղ կը նետուի ծոյլ ու ամուլ միտքերու կողմէ և ամենայն հաճութեամբ կ'ընդոչնուի նոյնքան ծոյլ ու ամուլ միտքերէ.

— Հայ ազգը իր դոյութիւնը կը պարտի իր եկեղեցիին։

Զեմ գիտեր թէ առաջին անգամ ո՛վ յղացած է այս մտածումը, բայց կ'ենթադրեմ որ քիչ չատ ինքնիրմէն խորհող մէկը եղած ըլլալու է ասիկա գտած ըլլալու համար, իսկ այն որ կրկնած է այդ խօսքը, ապահովաբար ապուշ մըն էր, ինչպէս նաեւ իրեն հետեւող հազարաւորները։

Բայց, չիտակը, ի՛նչ դիւրին, ի՛նչ կլորիկ, ի՛նչ հաճելի խօսք մըն այս և մտադիրը կարելի է ընդունիլ ա՛ռանց ո և է ուղեղային տաժանքի.

— Հայ ազգը իր դարաւոր դոյութիւնը իր եկեղեցիին կը պարտի...

վազող ժուրերը իրաւունք ... ըսող կը կարին այս խօսքին դիմաց։

Միայն թէ հարկ է պէտք եղածին պէս կլլել առանց դեղուելու, առանց վարանելու, առանց դէմքը ծամածռելու, մանաւանդ առանց մտածելու յոգնութեան։

Որովհետեւ եթէ մտածել, պատճառաբանել, պատմական կամ իմաստասիրական փաստերու դիմել ուզենք, այդ դիւրէն կը փչրուի մեր ձեռքին մէջ և մեր տիրացուները բացը կը մնան։

Որովհետեւ եթէ պատճառաբանել ուզենք, կրնանք ինքնիրենիս խորհրդածել.

— Անոնք բնակիչներէն անունք որ Թուանիվլանիա գաղթեցին, իրենց եկեղեցիին պինդ փարած հաւատացեալներ էին, որոնք իրենց նոր հայրենի երկրին մէջ հաստատուելով առաջին գործերուն եղաւ եկեղեցիներ կառուցանել և սակայն այսօր ես մէկնքն ալ փճացած են։ Հնդկաստան գաղթող Հայերը, նոյնքան հաւատացեալ հան հաւանելնուն պէս, կալկաթայի, Մատրասի ու Պոմպայի մէջ եկեղեցիներ կառուցած են որոնք մինչեւ այսօր կը մնան... պարագ, որովհետեւ եկեղեցին չէ պահպանած Հայութիւնը։ Ամենէրատ ալ եկեղեցի մը ունեցած ենք որ անկարող եղած է պահպանել այդ տեղի Հայութիւնը։

Մեր ընդ հոգւոյդ քոմ խաղալը մէկը դուցէ դիտել տայ ինձ թէ՝ Թուանիվլանիոյ Հայերը կորսուած են՝ որովհետեւ Նիքոլ անուն եկեղեցական մը դիրենք հոսիէադատած ըրած և հեռացուցած է մայրենի եկեղեցիէն։ Բայց այն ատեն պէտք է ընդունինք որ վէնետիկի ու վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնները ալ մինչեւ այսօր հայ ըլլալէ հարկ էր դադրիին ու կորսուէին։

Բայց ասոր, հայ ազգը, իր դաբաւոր կեանքին մէջ, քանի մը անգամ կրծք ու եկեղեցի փոխած է, սակայն իր դոյութիւնը չէ կորսնցուցած։ Իր գրաչի Պարսիկը դանդիկ կրօնքը խորհող մէկը եղած ըլլալու է ասիկա գտած ըլլալու համար, իսկ այն որ կրկնած է այդ խօսքը, ապահովաբար ապուշ մըն էր, ինչպէս նաեւ իրեն հետեւող հազարաւորները։

Բայց, չիտակը, ի՛նչ դիւրին, ի՛նչ կլորիկ, ի՛նչ հաճելի խօսք մըն այս և մտադիրը կարելի է ընդունիլ ա՛ռանց ո և է ուղեղային տաժանքի.

— Հայ ազգը իր դարաւոր դոյութիւնը իր եկեղեցիին կը պարտի...

վազող ժուրերը իրաւունք ... ըսող կը կարին այս խօսքին դիմաց։

Միայն թէ հարկ է պէտք եղածին պէս կլլել առանց դեղուելու, առանց վարանելու, առանց դէմքը ծամածռելու, մանաւանդ առանց մտածելու յոգնութեան։

Որովհետեւ եթէ մտածել, պատճառաբանել, պատմական կամ իմաստասիրական փաստերու դիմել ուզենք, այդ դիւրէն կը փչրուի մեր ձեռքին մէջ և մեր տիրացուները բացը կը մնան։

Որովհետեւ եթէ պատճառաբանել ուզենք, կրնանք ինքնիրենիս խորհրդածել.

— Անոնք բնակիչներէն անունք որ Թուանիվլանիա գաղթեցին, իրենց եկեղեցիին պինդ փարած հաւատացեալներ էին, որոնք իրենց նոր հայրենի երկրին մէջ հաստատուելով առաջին գործերուն եղաւ եկեղեցիներ կառուցանել և սակայն այսօր ես մէկնքն ալ փճացած են։ Հնդկաստան գաղթող Հայերը, նոյնքան հաւատացեալ հան հաւանելնուն պէս, կալկաթայի, Մատրասի ու Պոմպայի մէջ եկեղեցիներ կառուցած են որոնք մինչեւ այսօր կը մնան... պարագ, որովհետեւ եկեղեցին չէ պահպանած Հայութիւնը։ Ամենէրատ ալ եկեղեցի մը ունեցած ենք որ անկարող եղած է պահպանել այդ տեղի Հայութիւնը։

Մեր ընդ հոգւոյդ քոմ խաղալը մէկը դուցէ դիտել տայ ինձ թէ՝ Թուանիվլանիոյ Հայերը կորսուած են՝ որովհետեւ Նիքոլ անուն եկեղեցական մը դիրենք հոսիէադատած ըրած և հեռացուցած է մայրենի եկեղեցիէն։ Բայց այն ատեն պէտք է ընդունինք որ վէնետիկի ու վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնները ալ մինչեւ այսօր հայ ըլլալէ հարկ էր դադրիին ու կորսուէին։

Բայց ասոր, հայ ազգը, իր դաբաւոր կեանքին մէջ, քանի մը անգամ կրծք ու եկեղեցի փոխած է, սակայն իր դոյութիւնը չէ կորսնցուցած։ Իր գրաչի Պարսիկը դանդիկ կրօնքը խորհող մէկը եղած ըլլալու է ասիկա գտած ըլլալու համար, իսկ այն որ կրկնած է այդ խօսքը, ապահովաբար ապուշ մըն էր, ինչպէս նաեւ իրեն հետեւող հազարաւորները։

Բայց, չիտակը, ի՛նչ դիւրին, ի՛նչ կլորիկ, ի՛նչ հաճելի խօսք մըն այս և մտադիրը կարելի է ընդունիլ ա՛ռանց ո և է ուղեղային տաժանքի.

— Հայ ազգը իր դարաւոր դոյութիւնը իր եկեղեցիին կը պարտի...

վազող ժուրերը իրաւունք ... ըսող կը կարին այս խօսքին դիմաց։

Միայն թէ հարկ է պէտք եղածին պէս կլլել առանց դեղուելու, առանց վարանելու, առանց դէմքը ծամածռելու, մանաւանդ առանց մտածելու յոգնութեան։

Որովհետեւ եթէ մտածել, պատճառաբանել, պատմական կամ իմաստասիրական փաստերու դիմել ուզենք, այդ դիւրէն կը փչրուի մեր ձեռքին մէջ և մեր տիրացուները բացը կը մնան։

Որովհետեւ եթէ պատճառաբանել ուզենք, կրնանք ինքնիրենիս խորհրդածել.

— Անոնք բնակիչներէն անունք որ Թուանիվլանիա գաղթեցին, իրենց եկեղեցիին պինդ փարած հաւատացեալներ էին, որոնք իրենց նոր հայրենի երկրին մէջ հաստատուելով առաջին գործերուն եղաւ եկեղեցիներ կառուցանել և սակայն այսօր ես մէկնքն ալ փճացած են։ Հնդկաստան գաղթող Հայերը, նոյնքան հաւատացեալ հան հաւանելնուն պէս, կալկաթայի, Մատրասի ու Պոմպայի մէջ եկեղեցիներ կառուցած են որոնք մինչեւ այսօր կը մնան... պարագ, որովհետեւ եկեղեցին չէ պահպանած Հայութիւնը։ Ամենէրատ ալ եկեղեցի մը ունեցած ենք որ անկարող եղած է պահպանել այդ տեղի Հայութիւնը։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՎԱՒԵՐԱԹՈՒՂԹ ՄԸ

Սարեւ կը հրատարակենք Վարչութեան պատրիարգ Գաղեք. Փափազեանի հետեւեալ չահեկան գրութիւնը զոր վերջերս ուղղած է Խան Ժողովի երեսփոխան խնդիրներու մասին, որոնք կրկին օրուան հարցը դարձած են։ Այս վաւերաթղթին մասին մեր բեւեռները կը վերապահենք ուրիշ անգամ մը.—

Ցեր Ասենապետ Գաեք. Խան Ժողովոյ
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Ժամանակէ մը է վեր Երուսաղէմի Սբրբազան Տեղապահէն ինձ հասած մասնաւոր գրերէն և վերջին օրերս ալ հեռապատմական ձեւով Նորին Սրբազնութեան ինձ յղած նամակներէն յաւէտ կը հասկանամ որ նոր խոտորումներ և ծանր անկարգութիւններ ծայր առ ի սկսած են միաբանութեան մէջ՝ յաւելիկայ պատրիարքական ընարութեան առթիւ մանաւանդ և վանուց վարչութեան ու մատակարարութեան դէմ ըմբոստացումի նպատակաւ ըլդհանրապէս,

Ասկէ ծրդի կ'ըլլայ բնել թէ՝ հին տեղւոյթիւններ նորէն բորբոքած են և նախանձ ընդդէմ երկպառակութիւնը այն աստիճանին հասած են որ Տեղապահական առաջնոյ իշխանութիւնը նշուաղ դարձած է և ինքզինքն անզօր կզգայ նոր բմբոստութեանց դիմադրելու և պատրիարքարանց յարաբերութիւնը բարեկարգութեամբ ի գլուխ հանելու, և թախանձագին կը խնդրէ որ եկեղեցական վարչութիւնը գործոց ղեկը ձեռք առնէին պէ՛ն նկատողութեան առնէ իրաց վիճակը և վարչական պատրիարգ մը և մինչեւ իսկ երկու երէց պատրիարգներ զրկէ Երուսաղէմ կարելի եղածին չափ չուտով։

Այս խնդասէր հնոտիքը մըն ալ յղած էինք, կարծելով որ կրնամ հարկ եղած դիմումին ընել Ազգ. Գաւթիարքարանի մօտ, քանի որ ի՛րեք, Գ՛ուբեան Սրբազան հրաժարած է և Նոր Վարչութիւնը դեռ չէ առանձնած իր պաշտօնը» էալլեւ Ուօսթ, հետեւելով որ Գաեք. Վարչութիւնդ բարեբախտաբար այժ է վիճակի է գործելու և մանաւանդ թէ իրապէս է անցեալ տարուան իրերաղարձութիւններ և վերջին պատրիարքութեան տեղեկագրութիւններ։

Նկատելով որ նոյն պատրիարքութեան պաշտօնն ատարած և ատկան ցարդ դժբաղդաբար անհետեւանք մնացած են — պարագային բերմամբ գուցէ —, մտատւուած ընդհանուր տեղեկագրին և անոյ եղած թելադրութիւններն ու առաջարկութիւնները։

Նկատելով որ պարագլուխ հանդիսացող և ցարդ անպատիժ մնացող վարդապետ և յատկի խմբակին յարատեւ դրգռութիւններն հետեւանքն է միաբանութեան մէջ նորէն ակող ըմբոստութիւնը իր ամրօք։

Նկատելով որ, ասկայն, վերջին պատրիարգութիւնը, թէեւ իր պատասկանատութիւնը կատարած, չարիքը մասնանդած, իր միջոցներով ըմբոստութեան դէմը առած, դարման ցոյց տուած՝ բայց վարչական կանոնները ձեզ պիտի ըսեն որ ասիկա կանոնական պատասխանատուութիւն չէ որ կրնայ պատասխանել ըստ օրում պատկառելի վարչութիւնդ. չէ ուզած իր մտատւած տեղեկագրին պատասխանը գրաւարապէս, ինչպէս տասնձնած էր իր պաշտօնը յատուկ պաշտօնագրի մը օրինով։

Նկատելով որ տասն յատն հրապարակային կամ տասնձին ակնարկութիւններ կ'ըլլան և բացատրութիւններ կուզուին նոյն պատրիարգութենէն,— որ միշտ դժուարացած է տարիէ մը ի վեր, պատասխանի յայտնութիւններ ընելէ, սպասելով որ նախ վարչական չրջանակի մէջ նկատողութեան առնուին անոնք,— ինչպէս օրէնք է և պատշաճ։

Նկատելով որ հոգեկոյս վեհ. Հայրապետն իր յատուկ գրութիւններով կը յանձնարարէր ինձ՝ միշտ հետապնդել և բուսատէրի բարեկարգութեան սկսած գործը և քիւզիր ըլլալ կնգր. վարչութեան մօտ այդ մասին, ինչ որ բարեյաջող ատեն պարագեսցէ քիւն մը կը դնէր իմ վրայ։

Այս նկատողութիւններով կը խնդրեմ պատկառելի վարչութենէդ.

Ա.— Վերջին անգամ,— կամ առաջին անգամ ըլլալով,— լսել ձեր նախկին պատրիարգն, և,

Բ.— Պաշտօնապէս ազատ կացուցանել զինս պատրիարգութեան պաշտօնի, պատասխանատուութենէն՝ պատկառելի վարչութեանդ վերապահելով Երուսաղէմի ժամու վիճակին հանդէպ ձեռք առնուելիք միջոցներ։

Տ՛ր Ասենապետ և Տեա՛րք անդամք պատկառելի Խան Ժողովոյ,

Առանց յատկութիւն ունենալու մեծ գործունէութիւն մը ունեցած ըլլալու. այլ ունենալով մեծագոյն փափաք օգտակար դառնալու Երուսաղէմի գալթակղից խնդրոյն վերջնական կարգադրութեան և խաղաղեցման համար ըստ լաւիւք աչխատութեանց մէջ՝ իր տրամադրեմ իմ ամբ ջանքերս և կը մնամ։

Ամենախորին յարգանօք
(Ստորագր.) ՊԱՐԳԵՒ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Կ. Պոլիս 31 յունուար 1911

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Զեմ գիտեր, մինակ մեր մէջ է որ այսպէս կանխիտով կը սկսին գեղեցիկ գործեր մը իրագործելու համար եղած չանքերը։ Բայց փորձով տեսայ թէ մենք սակայն վերացական, անատակ թէորիաներով կը դատուէինք։ Նոյնպէս՝ Տէր և Տիկին Մատթէոսեաններ։ կան՝ Օր. Ֆէլեկեանները, որոնք իրենց արժանիքով փայլած են արդէն կավկաս, Պարակատան, Ամերիկա և որոնց կրտսերը՝ Տիկ. Մատի-Հրանուշ, նմայ մը տուաւ իր տաղանդէն՝ Շուշանիկի մէջ, իսկ Տիկ. Ռոզ ալ փափաքելի է որ սահիմով մը բեմ ելլէ իր տրամաբիքական կարողութիւնը ցոյց տալու համար։ Ուրիշներ գրեթէ մոռցած ենք, Գրն. Արմէնը, Գրն. Մինաքեանէնը, Գրն. Զաքրատեր, Գրն. Վ. Սվաճեանը, Գրն. Զարեհ Բէօլէկեանը, Օր. Դերձակեանները որոնք խոստմնալից ուժեր են և ապիրի մը կը սպասեն իրենց դարգացումը և կարողութիւնը կատարելագործելու։ կան անշուշտ ուրիշներ ալ որ այս պահուս մեր յիշողութենէն կը վրիպին և ո-

Այդ դէպքը ազատ դայթակղութիւն մը եղած ըլլալու է իր ժամանակին։ Մեր օրերուն իրրեւ անիկանական պիտի սեպատանուէր Աստուած մը որ այդ տեսակ ցոյցեր պիտի ընէր ակնդիրներ դատը ամ կամ վարդարաններ ծախողներուն։ Պէտք է ենթադրել որ, եթէ այդ օրը իրեն դժբախտութիւն մը չպատահեցաւ, ամբոխին կողմէ պաշտպանութիւն գտած ըլլալուն էր։

Գալով Օհաննէսի վարդապետութիւններուն կրնանք զանազան նկատել կրօնական, ընկերային և բարոյական տեսակէտներով։ Օհաննէսի քարոզած բարոյականին մասին պիտի խօսինք յատուկ գլուխի մը մէջ։

Կրօնական տեսակէտով, Աստուած, հրեշտակները, Սատանաները, հոգին ու իր անմահութիւնը, դժոխքը, Քաւարանը, Դրախտը, մկրտութիւնը, խոստովանութիւնը, հաղորդութիւնը, ևն. գոյութիւն ունէին Օհաննէսի դարու առաջ։ Իր միակ նորութիւնն էր ինքզինք Մեսիա և Աստուծոյ որդին նկատելը։ Կենդանութեանը առն այդ բանը յաղողութիւն չդտաւ։ Իր եղբայրները, քոյրերը և մայրը զինքը խենթի տեղ դրած էին և կ'ուզէին ձերբակալել ու բանտարկել (Մարկ. Գ. 21 31)։ Իր հայրենակիցները նոյն դաչտաւմը

Շար. երեկի թիւն ու վերջ)

Անասունները համամարակէն վերջ, մարդկային հանճարակին եկած է կարգը. օր չըլլար որ 2-3 հոգի չծաղնն. այսօր նորէն երկու հայ գինուոր թաղեցին, մեկը հայ կաթոլիկները և միւսը Ծովհաննէս Թուտեան, Տիգրանակերտցի, Հայոց քահանաները. երկու օր առաջ մէկ օրուան մէջ իրար մահ պատահեցաւ։ Մահու դէպքերը իրար կը խաչաձեւեն. ո՛ր փողոցէն անցնիս՝ սեւ դագաղը առջեւդ կը կարի. եթէ ըսեմ թէ հոկտեմբերէն մինչեւ այսօր քաղաքիս մէջ մօտ հայ և թուրք 160 մահուան դէպքէ աւելի պատահած է, չեմ սխալիր. վիճակագրութեան մը պատասխանատուութեան երբ ձեռնարկուի, իրողութիւնը երեան կելլայ։ Սակայն պէտք է ըսել որ ո՛չ կառավարութիւնը կը հետաքրքրուի և ոչ ալ պէլէմիէյեն, թեեւ խղճմտութեան գործ նկատելի պարտականութեան բժիշկ մը կարկոի Երուսադ էֆ. Ծախքերնէ ու նոյնիսկ դագաղները ինքն կ'ընծայէ։ Ասոնց մեծ մասը հիւանդութենէ կը մահանան, բայց ան ալ հայ ըլլալուն համար կառավարութիւնը չկրցաւ որ հանգիստ առնէ, այնքան կը դժդղնցնէ որ գլուխ քերելու ժամանակ իսկ չտեսնեն, ո՛չ մնաց հանկիր ժողովրդեան յաւերան. այսօր հանդերձ, փոխանակ չնորհակալութիւն յայտնելու ապագայ խոստացող այս երիտասարդ բժիշկին, պէլէմիէյ թուրք պաշտօնեաներէն սկսեալ մինչեւ յետին թուրք ժողովուրդը հայ աչքը ալ չեն նայիր վրան։

Դեղարանին խօսքը մի ընէք, պարզապէս կը թափէն. վա՛յ անոր որ դժբախտութիւնը կ'ունենայ անոր դասը իյնալու և դեղ գնելու. կրամ մը դեղ՝ ինչ որ ալ ըլլայ՝ ոսկիի մը կը նստեցնեն, որովհետեւ պէլէմիէյի այդ մէկ հատիկ փառ դեղարանէն դատ ուրի դեղարան չկայ որ երբեմն դեղ առնես և խեղճ ու բրակ ժողովուրդը կը հանգերծուի այս քաղաքավարի թալանին, որ լեռներու գլուխը պատահած թալանին նման չէ. և ինչ կ'ըսես, ծախուած դեղերուն և դանձուած դրամներուն հաչիւը պահող ալ չկայ. ո՛վ որ հանդիպի իր գրպանին հետ կը հաչտակցի։ Բայն դեղագործը ճամբու գրուելէ վերջ, դեղարանը քիչ մը կանոնաւորելէն մէկ մաս նորկ դեղագործներ Գիարու էֆ. Գաւուհանեանի չընորհիւ, որ յատուկ տասր մը չունեն է

(Շարունակելի)

ՏԱՐՕՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. երեկի թիւն ու վերջ)

Անասունները համամարակէն վերջ, մարդկային հանճարակին եկած է կարգը. օր չըլլար որ 2-3 հոգի չծաղնն. այսօր նորէն երկու հայ գինուոր թաղեցին, մեկը հայ կաթոլիկները և միւսը Ծովհաննէս Թուտեան, Տիգրանակերտցի, Հայոց քահանաները. երկու օր առաջ մէկ օրուան մէջ իրար մահ պատահեցաւ։ Մահու դէպքերը իրար կը խաչաձեւեն. ո՛ր փողոցէն անցնիս՝ սեւ դագաղը առջեւդ կը կարի. եթէ ըսեմ թէ հոկտեմբերէն մինչեւ այսօր քաղաքիս մէջ մօտ հայ և թուրք 160 մահուան դէպքէ աւելի պատահած է, չեմ սխալիր. վիճակագրութեան մը պատասխանատուութեան երբ ձեռնարկուի, իրողութիւնը երեան կելլայ։ Սակայն պէտք է ըսել որ ո՛չ կառավարութիւնը կը հետաքրքրուի և ոչ ալ պէլէմիէյեն, թեեւ խղճմտութեան գործ նկատելի պարտականութեան բժիշկ մը կարկոի Երուսադ էֆ. Ծախքերնէ ու նոյնիսկ դագաղները ինքն կ'ընծայէ։ Ասոնց մեծ մասը հիւանդութենէ կը մահանան, բայց ան ալ հայ ըլլալուն համար կառավարութիւնը չկրցաւ որ հանգիստ առնէ, այնքան կը դժդղնցնէ որ գլուխ քերելու ժամանակ իսկ չտեսնեն, ո՛չ մնաց հանկիր ժողովրդեան յաւերան. այսօր հանդերձ, փոխանակ չնորհակալութիւն յայտնելու ապագայ խոստացող այս երիտասարդ բժիշկին, պէլէմիէյ թուրք պաշտօնեաներէն սկսեալ մինչեւ յետին թուրք ժողովուրդը հայ աչքը ալ չեն նայիր վրան։

Դեղարանին խօսքը մի ընէք, պարզապէս կը թափէն. վա՛յ անոր որ դժբախտութիւնը կ'ունենայ անոր դասը իյնալու և դեղ գնելու. կրամ մը դեղ՝ ինչ որ ալ ըլլայ՝ ոսկիի մը կը նստեցնեն, որովհետեւ պէլէմիէյի այդ մէկ հատիկ փառ դեղարանէն դատ ուրի դեղարան չկայ որ երբեմն դեղ առնես և խեղճ ու բրակ ժողովուրդը կը հանգերծուի այս քաղաքավարի թալանին, որ լեռներու գլուխը պատահած թալանին նման չէ. և ինչ կ'ըսես, ծախուած դեղերուն և դանձուած դրամներուն հաչիւը պահող ալ չկայ. ո՛վ որ հանդիպի իր գրպանին հետ կը հաչտակցի։ Բայն դեղագործը ճամբու գրուելէ վերջ, դեղարանը քիչ մը կանոնաւորելէն մէկ մաս նորկ դեղագործներ Գիարու էֆ. Գաւուհանեանի չընորհիւ, որ յատուկ տասր մը չունեն է

(Շարունակելի)

ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ԿՐՕՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հեղինակ՝ Ն. ՍԻՄՕՆ

Վերլապէս, Աւետարաններու պատմութեան մէջ, երեսուն տարուան պատում մը կայ, անօրոշութիւն մը կայ Յիսուսի ծնած տեղին ու Թուականին մասին ու իր մեռնելու կերպին վրայ, տակաւին իր վրայ ունեցած մեր արդի ծանօթութիւնները։

Յիսուս քիչ հրաչքներ գործեց։ Աւետարաններու հեղինակները հզօր երեւակայութեան տէր չէին և տօթ համար Քրիստոսի հրաչքները չնաւած են։ Այդ տեսակ նիւթերու մէջ կ'սմ մեծ մեծ չարդելու է և կամ քնաւ խօսելու չէ։

Անդուշա, իր բարեկամը Ղազարոս, Յայրի աղիկը, Նայիմի այրին միամօր զաւակը կենդանացուցած, բայց իրմէ առաջ, Եղիա Մարգարէն արդէն Սարեպտայի սրբեւայրին զաւակը կենդանացուցած էր (Թագ. ԺԷ. 1) և Եղիսէ մարգարէն ալ Սունամցի զաւակը Բ. Թագ. Դ.)։ Եղիսէ նոյնիսկ մեռնելէ ու Թաղուելէ ետքը կենդանացուցած է մեռեալ մը երբն դիակը իր գերեզմանին վրայ նետած են (Բ. Թագ. ԺՌ.)։

Իրմէ ետքը, Գողգոթա տատքալ կենդանացուց իր ունկնդիրներէն մէկը որ իր պերճախօսութենէն քունը տարած ու պատուհանէն վար իյնած էր։ Սակայն Գէտրոս կենդանացուց սրբեւայրի Տարիթան որ մեռած ու Թաղուած էր (Գործք. Թ. և Ի.)։ Սուրբ Գրնեան նոյնպէս մեռեալ մը կենդանացուց և Ս. Մարթէն բուն իսկ իր եղբայրը Ս. Ալէքսանդրը կենդանացուց և տաքի հանեց հանգչեալ մը զոր դերեզման կը տանէին։ Նոյն բաները երած է նաեւ Ս. Գաւիթ։

Քրիստոս, Յիսուսի հնդկական օրինակը, գործը լուսաբոյն կերպով կը տեսնար. ինք առատ ու հոյակապ հրաչքներ կ'ընէր։ Գաղտնի մը մէջ երեսուն հազար հոգի մեռան, մէկ խօսքով մը ամէնքն ալ կենդանացուց։ Քառասուն հազար հավիներ չանթի հարուածէ մը մեռան, մէկ չարժումով բոլորը տաքի հանեց։

Յիսուս հինգ նկանակ հացով հինգ հազար հոգի կերակրեց. Եղիա մարգարէ, իրմէ առաջ, եղին ու ալիւրին հրաչքը գործած էր (Թագ. Գ. ԺԷ.)։ Եղիսէ այդ հրաչքը նորոգեց միայն եղին համար և ժողովուրդը կերակրեց Քանի ամանով մը և 20 կորիկի հացով (Թագ. Գ. Զ.)։ Շատեր մեծ մարիվեր Քրիստոս, ասոր մը ամբողջ Հնդկաստանի բնակիչները, այսինքն միլիոնաւոր մարդիկ, կերակրեց հինգ բուռ բրինձով։

Գէ՛չ հրաչք մը ասկէ աչքի քան ձկնորսութեան հրաչքը Աւետարանին մէջ։ Ձկնորսները ձեզ պիտի ըսեն որ ասիկա կանոնական պատասխանատուութիւն չէ որ կրնայ պատասխանել ըստ օրում պատկառելի վարչութիւնդ. չէ ուզած իր մտատւած տեղեկագրին պատասխանը գրաւարապէս, ինչպէս տասնձնած էր իր պաշտօնը յատուկ պաշտօնագրի մը օրինով։

Նկատելով որ տասն յատն հրապարակային կամ տասնձին ակնարկութիւններ կ'ըլլան և բացատրութիւններ կուզուին նոյն պատրիարգութենէն,— որ միշտ դժուարացած է տարիէ մը ի վեր, պատասխանի յայտնութիւններ ընելէ, սպասելով որ նախ վարչական չրջանակի մէջ նկատողութեան առնուին անոնք,— ինչպէս օրէնք է և պատշաճ։

Նկատելով որ հոգեկոյս վեհ. Հայրապետն իր յատուկ գրութիւններով կը յանձնարարէր ինձ՝ միշտ հետապնդել և բուսատէրի բարեկարգութեան սկսած գործը և քիւզիր ըլլալ կնգր. վարչութեան մօտ այդ մասին, ինչ որ բարեյաջող ատեն պարագեսցէ քիւն մը կը դնէր իմ վրայ։

Այս նկատողութիւններով կը խնդրեմ պատկառելի վարչութենէդ.

Ա.— Վերջին անգամ,— կամ առաջին անգամ ըլլալով,— լսել ձեր նախկին պատրիարգն, և,

Բ.— Պաշտօնապէս ազատ կացուցանել զինս պատրիարգութեան պաշտօնի, պատասխանատուութենէն՝ պատկառելի վարչութեանդ վերապահելով Երուսաղէմի ժամու վիճակին հանդէպ ձեռք առնուելիք միջոցներ։

Տ՛ր Ասենապետ և Տեա՛րք անդամք պատկառելի Խան Ժողովոյ,

Առանց յատկութիւն ունենալու մեծ գործունէութիւն մը ունեցած ըլլալու. այլ ունենալով մեծագոյն փափաք օգտակար դառնալու Երուսաղէմի գալթակղից խնդրոյն վերջնական կարգադրութեան և խաղաղեցման համար ըստ լաւիւք աչխատութեանց մէջ՝ իր տրամադրեմ իմ ամբ ջանքերս և կը մնամ։

Ամենախորին յարգանօք
(Ստորագր.) ՊԱՐԳԵՒ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Կ. Պոլիս 31 յունուար 1911

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Զեմ գիտեր, մինակ մեր մէջ է որ այսպէս կանխիտով կը սկսին գեղեցիկ գործեր մը իրագործելու համար եղած չանքերը։ Բայց փորձով տեսայ թէ մենք սակայն վերացական, անատակ թէորիաներով կը դատուէինք։ Նոյնպէս՝ Տէր և Տիկին Մատթէոսեաններ։ կան՝ Օր. Ֆէլեկեանները, որոնք իրենց արժանիքով փայլած են արդէն կավկաս, Պարակատան, Ամերիկա և որոնց կրտսերը՝ Տիկ. Մատի-Հրանուշ, նմայ մը տուաւ իր տաղանդէն՝ Շուշանիկի մէջ, իսկ Տիկ. Ռոզ ալ փափաքելի է որ սահիմով մը բեմ ելլէ իր տրամաբիքական կարողութիւնը ցոյց տալու համար։ Ուրիշներ գրեթէ մոռցած ենք, Գրն. Արմէնը, Գրն. Մինաքեանէնը, Գրն. Զաքրատեր, Գրն. Վ. Սվաճեանը, Գրն. Զարեհ Բէօլէկեանը, Օր. Դերձակեանները որոնք խոստմնալից ուժեր են և ապիրի մը կը սպասեն իրենց դարգացումը և կարողութիւնը կատարելագործելու։ կան անշուշտ ուրիշներ ալ որ այս պահուս մեր յիշողութենէն կը վրիպին և ո-

Այդ դէպքը ազատ դայթակղութիւն մը եղած ըլլալու է իր ժամանակին։ Մեր օրերուն իրրեւ անիկանական պիտի սեպատանուէր Աստուած մը որ այդ տեսակ ցոյցեր պիտի ընէր ակնդիրներ դատը ամ կամ վարդարաններ ծախողներուն։ Պէտք է ենթադրել որ, եթէ այդ օրը իրեն դժբախտութիւն մը չպատահեցաւ, ամբոխին կողմէ պաշտպանութիւն գտած ըլլալուն էր։

Գալով Օհաննէսի վարդապետութիւններուն կրնանք զանազան նկատել կրօնական, ընկերային և բարոյական տեսակէտներով։ Օհաննէսի քարոզած բարոյականին մասին պիտի խօսինք յատուկ գլուխի մը մէջ։

Կրօնական տեսակէտով, Աստուած, հրեշտակները, Սատանաները, հոգին ու իր անմահութիւնը, դժոխքը, Քաւարանը, Դրախտը, մկրտութիւնը, խոստովանութիւնը, հաղորդութիւնը, ևն. գոյութիւն ունէին Օհաննէսի դարու առաջ։ Իր միակ նորութիւնն էր ինքզինք Մեսիա և Աստուծոյ որդին նկատելը։ Կենդանութեանը առն այդ բանը յաղողութիւն չդտաւ։ Իր եղբայրները, քոյրերը և մայրը զինքը խենթի տեղ դրած էին և կ'ուզէին ձերբակալել ու բանտարկել (Մարկ. Գ. 21 31)։ Իր հայրենակիցները նոյն դաչտաւմը

(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԶՈՒ ԿԱՄ ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԱՍԻՆ

Հ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԸ

Հայկական արուեստի մասին մեր ունեցած գիտելիքները շատ սակաւ են եւ անկատար։ Հայ ժողովուրդը իր պատմական ընթացքին ունեցել է շատ մեծ ու փառաւոր շրջաններ, որոնց ընթացքին ստեղծագործական ոյժերը ծաղկել են ամենայն կողմանի եւ ամենայն ուղղութեամբ։ Այդ շրջանների մնացորդները, որոնք հասել են մեզ, ցոյց են տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է զարգացած ճարտարապետական ոճ, որ ունեցել է իր ինքնուրոյն ձեւերը եւ ոճը նկարչութեան, քանդակագործութեան եւ մանրանկարչութեան մէջ։ Այդ ոճերի ուսումնասիրութիւնը մեզ կը տանի դէպի հայ ժողովրդի հոգեբանութեան խորքերը, դէպի նրա ինքնատիպ ձգտումները, դէպի նրա ստեղծագործական ոյժերի ուղղութիւնը։ Այդ ոճերի ուսումնասիրութիւնը մեզ կը տանի դէպի հայ ժողովրդի հոգեբանութեան խորքերը, դէպի նրա ինքնատիպ ձգտումները, դէպի նրա ստեղծագործական ոյժերի ուղղութիւնը։ Հայ արուեստի ուսումնասիրութիւնը մեզ կը տանի դէպի հայ ժողովրդի հոգեբանութեան խորքերը, դէպի նրա ինքնատիպ ձգտումները, դէպի նրա ստեղծագործական ոյժերի ուղղութիւնը։

*** Հայ արուեստի ուսումնասիրութիւնը մեզ կը տանի դէպի հայ ժողովրդի հոգեբանութեան խորքերը, դէպի նրա ինքնատիպ ձգտումները, դէպի նրա ստեղծագործական ոյժերի ուղղութիւնը։ Հայ արուեստի ուսումնասիրութիւնը մեզ կը տանի դէպի հայ ժողովրդի հոգեբանութեան խորքերը, դէպի նրա ինքնատիպ ձգտումները, դէպի նրա ստեղծագործական ոյժերի ուղղութիւնը։ Հայ արուեստի ուսումնասիրութիւնը մեզ կը տանի դէպի հայ ժողովրդի հոգեբանութեան խորքերը, դէպի նրա ինքնատիպ ձգտումները, դէպի նրա ստեղծագործական ոյժերի ուղղութիւնը։

Հայ ժողովրդի հոգեբանութեան խորքերը, դէպի նրա ինքնատիպ ձգտումները, դէպի նրա ստեղծագործական ոյժերի ուղղութիւնը։ Հայ արուեստ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԱԿ

Dr. Mahokian

ԵՐԵՒԱՆ-ՏՓԽԶ

Տօթ. Պալախանաց վերջամասին Ղազարեանց հիւրանոցի դ. Գոլոդնի տան 16 և 4 (Հ. Ե.) հեռաձայներ Ի մասնաւոր ժամերու 16—20

ՄԱՆԿԱՎԱՐԱԿ

Dr. Mahokian

ԵՐԵՒԱՆ-ՏՓԽԶ

Տօթ. Պալախանաց վերջամասին Ղազարեանց հիւրանոցի դ. Գոլոդնի տան 16 և 4 (Հ. Ե.) հեռաձայներ Ի մասնաւոր ժամերու 16—20

ՄԱՆԿԱՎԱՐԱԿ

Dr. Mahokian

ԵՐԵՒԱՆ-ՏՓԽԶ

Տօթ. Պալախանաց վերջամասին Ղազարեանց հիւրանոցի դ. Գոլոդնի տան 16 և 4 (Հ. Ե.) հեռաձայներ Ի մասնաւոր ժամերու 16—20

ՄԱՆԿԱՎԱՐԱԿ

Dr. Mahokian

ԵՐԵՒԱՆ-ՏՓԽԶ

Տօթ. Պալախանաց վերջամասին Ղազարեանց հիւրանոցի դ. Գոլոդնի տան 16 և 4 (Հ. Ե.) հեռաձայներ Ի մասնաւոր ժամերու 16—20

ՄԱՆԿԱՎԱՐԱԿ

Dr. Mahokian

ԵՐԵՒԱՆ-ՏՓԽԶ

Տօթ. Պալախանաց վերջամասին Ղազարեանց հիւրանոցի դ. Գոլոդնի տան 16 և 4 (Հ. Ե.) հեռաձայներ Ի մասնաւոր ժամերու 16—20

ՄԱՆԿԱՎԱՐԱԿ

Dr. Mahokian

ԵՐԵՒԱՆ-ՏՓԽԶ

Տօթ. Պալախանաց վերջամասին Ղազարեանց հիւրանոցի դ. Գոլոդնի տան 16 և 4 (Հ. Ե.) հեռաձայներ Ի մասնաւոր ժամերու 16—20

ՄԱՆԿԱՎԱՐԱԿ

Dr. Mahokian

ԵՐԵՒԱՆ-ՏՓԽԶ

Տօթ. Պալախանաց վերջամասին Ղազարեանց հիւրանոցի դ. Գոլոդնի տան 16 և 4 (Հ. Ե.) հեռաձայներ Ի մասնաւոր ժամերու 16—20

ՄԱՆԿԱՎԱՐԱԿ

Dr. Mahokian

ԵՐԵՒԱՆ-ՏՓԽԶ

Տօթ. Պալախանաց վերջամասին Ղազարեանց հիւրանոցի դ. Գոլոդնի տան 16 և 4 (Հ. Ե.) հեռաձայներ Ի մասնաւոր ժամերու 16—20

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՄԻՔԱԼԵՑԻ

ՆՈՒԱԶԱՅԻՆ ՇՈՒՔԱՐԱՆԻ

Սեփական շքեղ 4-յարկանի շենքը Մոսկվայի կենտրոնում

22,000,000 ՅԱՐԴԱՓԱՅ ՄՈՏ

Նվեր առաջի ռահվիրաներուն հայրենի դիրքերուն վրայ. Տեղեկություններ՝ Մոսկվա, Տվերսկայա փող. 72—32

ՓՈՓՈԽԱԿԱՆ ՀԱՍՑԵ

Մ. ՄԱՔՍԱԼ

Նվագախումբ Ռեստորանի մեջ

Բոլոր ապրանքները առաջին կարգի. Ընտիր ծառայություն. Ցածր գներ

Տեղեկություններ՝ Մոսկվա, Նեգլինայա փող. Մ. Ռուսաստանի առևտրական բանկի շենքը

Ներկայացումներ՝ «Մոլիեր», «Վերածնունդ» Թատրոններում

Ելույթ Մեծարգո Հանդիսատեսի

Ելույթ Մեծարգո Հանդիսատեսի

Ելույթ Մեծարգո Հանդիսատեսի